

Temat: Jak wygląda praca w redakcji

Czas realizacji: 1 godz.

Cele zajęć

■ Cel ogólny

Zdobycie wiedzy na temat organizacji pracy w redakcji dziennikarskiej.

■ Cele szczegółowe

Uczeń:

- z zaangażowaniem bierze udział w dyskusji,
- wie, na czym polega praca w redakcji prasowej,
- przedstawia, na czym polega specyfika pracy dziennikarza,
- gromadzi argumenty na określony temat,
- wymienia zasady organizacji pracy redaktorskiej,
- tworzy teksty informacyjne na podstawie sprawdzonych informacji,
- sprawnie posługuje się poprawną odmianą polszczyzny pisanej i mówionej.

■ Metody i formy pracy:

- metody aktywizujące – burza mózgów, dyskusja,
- rozmowa kierowana,
- ćwiczenia redakcyjne,
- ćwiczenia z tekstami prasowymi,
- praca z komputerem z dostępem do Internetu,
- indywidualna praca analityczna i redakcyjna.

■ Środki dydaktyczne:

- karta pracy: *Jak wygląda praca w redakcji?*
- materiały dla nauczyciela: *Jak wygląda praca w redakcji?*
- „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuła, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN,
- fragmenty różnych tekstów prasowych,
- komputer z dostępem do Internetu, m.in.: <http://mints.blog.pl/praca-w-redakcji-prasowej-teoria-i-praktyka/>; <http://vimeo.com/16289070>;
- komputer, tablica, arkusze papieru, flamastry.

Temat: Jak wygląda praca w redakcji

■ Przebieg lekcji

1. Faza wstępna / prezentacja (5 min.)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie zaprezentowali wyniki swej pracy domowej. Uczniowie mieli przeczytać artykuł **Patryka Gęsickiego** „Praca w redakcji prasowej (teoria i praktyka)” (artykuł dostępny na stronie <http://mints.blog.pl/praca-w-redakcji-prasowej-teoria-i-praktyka/> oraz w *Materiałach dla nauczyciela*). Po przeczytaniu artykułu uczniowie mieli zapisać, jakie etapy pracy redakcji wymienia autor w artykule oraz czym się różni amerykański i europejski system organizacji pracy redakcji.
- Chętni uczniowie prezentują wyniki swej pracy na forum.

2. Faza realizacyjna

a) Dzień w redakcji dziennika / prezentacja, praca indywidualna (3 min.-film, 6 min. praca uczniów)

- Nauczyciel poleca uczniom, by obejrzeli film, w którym Arkadiusz Krystek dziennikarz gazety „Polska Dziennik Łódzki” opowiada o dniu z życia redakcji (film dostępny na stronie <http://vimeo.com/16289070>).
- Nauczyciel poleca uczniom, by na podstawie artykułu przeczytanego w domu oraz na podstawie obejrzanego filmu zapisali w punktach (z podaniem godzin) etapy pracy redakcji prasowej (*zad. 1. Karta pracy*).
- Po ustalonym czasie chętni uczniowie prezentują wyniki pracy na forum.

b) Praca w redakcji tygodnika „Time” / praca indywidualna z tekstem (18 min.)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie przeczytali tekst M. Wańkowicz pt. „Szperaczka w opałach” (fragm. z książki „Karafka La Fontaine’a”). Tekst znajduje się na str. 182-184 podręcznika „Po polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacuta, A.Hęcia, J.Malczyńska, J.Olech, WSzPWN. Prosi, by podczas czytania zaznaczali na marginesie poszczególne dni i podkreślali zadania, które ma do wykonania redakcja.
- Po przeczytaniu tekstu uczniowie wykonują zadania związane z tekstem: zad. 1 c-h, str. 185-186 (m.in. zapisują, jak zdobywali informacje dziennikarze tygodnika „Time”, z jakich źródeł korzystali dziennikarze w latach 50-tych XX w., a z jakich korzystają obecnie, podają przykłady dociekliwości redaktorów, ustalają, jakie mogą być konsekwencje niestaranności redaktorów, określają, czym są Wańkowiczowskie „soczystości dziennikarskie” i podkreślają zdania z takimi „soczystościami”).
- Po ustalonym czasie uczniowie prezentują wyniki swej pracy.
- Nauczyciel prosi, by uczniowie zapisali na podstawie tekstu M.Wańkowicza ramowy plan pracy tygodnika „Time” (*zad. 2. z Karty pracy*).
- Po ustalonym czasie wybrani uczniowie prezentują wyniki pracy na forum.

c) Zadania redaktora i reserczera / praca indywidualna (8 min.)

- Nauczyciel prosi, by uczniowie na podstawie tekstu M. Wańkowicza zapisali, jakie czynności spoczywają na członkach zespołu redakcji: redaktorze i reserczerze (*zad. 3 a-b z Karty pracy*).
- Chętny uczeń prezentuje na forum wyniki swej pracy.

Temat: Jak wygląda praca w redakcji

3. Faza podsumowująca/ burza mózgów i praca indywidualna (5 min.)

- Nauczyciel prosi uczniów, by zastanowili się, na kim w redakcji spoczywa większa odpowiedzialność: reserczerach czy redaktorach. Prosi uczniów o pisemne uzasadnienie swojego stanowiska (*zad. 3c z Karty pracy*).
- Uczniowie prezentują swe opinie. Powinni dojść do wniosku, że zarówno praca redaktorów, jak i reserczerów jest równie ważna.

■ Ewaluacja/samodzielna praca uczniów

Nasza gazetka szkolna jest miesięcznikiem. Zastanów się, jak praca w redakcji miesięcznika może się różnić od pracy w dzienniku czy tygodniku. Zapisz przykładowy ramowy plan pracy miesięcznika.

Temat: Jak wygląda praca w redakcji

KARTA PRACY

1. Po przeczytaniu w domu artykułu o pracy w redakcji (Patryk Gęsicki , „Praca w redakcji prasowej (teoria i praktyka)” na stronie <http://mints.blog.pl/praca-w-redakcji-prasowej-teoria-i-praktyka/>) oraz obejrzeniu filmu o pracy w redakcji (na stronie <http://vimeo.com/16289070>) przedstaw w punktach plan pracy redakcji dziennika.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Po przeczytaniu tekstu M.Wańkowicza „Szperaczka w opałach” (ze str. 182-184 podręcznika „Polsku. Literatura, język, komunikacja. Zeszyt ćwiczeń do gimnazjum.Kl.2.”, red. L.Adrabińska-Pacula, A.Hącia, J.Malczewska, J.Olech, WSzPWN zrekonstruu i zapisz ramowy plan pracy tygodnika „Time”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Na podstawie tekstu M.Wańkowicza (z zad.2.) zapisz, jakie czynności wykonują członkowie zespołu redakcji.

a) działania reserczera:

.....

.....

.....

.....

b) działania redaktora:

.....

.....

.....

.....

c) Uzasadnij, na kim twoim zdaniem spoczywa większa odpowiedzialność.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Temat: Jak wygląda praca w redakcji

MATERIAŁY DLA NAUCZYCIELA

1. Tekst artykułu analizowanego przez uczniów samodzielnie w domu, przed zajęciami

(artykuł ze strony: <http://mints.blog.pl/praca-w-redakcji-prasowej-teoria-i-praktyka/>)

Patryk Gęsicki , „Praca w redakcji prasowej (teoria i praktyka)”

Wiele osób interesuje się funkcjonowaniem gazet. Niestety ogólnodostępne informacje na ten są znikome. Praktycznie jedyną okazją do poznania pracy w redakcjach był angaż w niej, bądź dni otwarte. Tekst ma na celu zaspokojenie ciekawości tych, którzy do tej pory nie mieli okazji dowiedzieć się jak funkcjonują gazety w naszym kraju.

Praca w redakcji rozpoczyna się około 9:00. O tej porze w redakcji są jedynie reporterzy z działu miejskiego, aby uzgodnić tematy informacji, jakie będą przygotowywać w ciągu dnia. Jednocześnie w pokoju redaktora naczelnego zbiera się kiluosobowe kolegium, które przegląda aktualne wydanie swojej gazety i sprawdza, co napisała konkurencja. Jedni zostają pochwaleni, inni muszą wysłuchać krytykę ze strony koleżanek i kolegów. Później przychodzi czas na omówienie zawartości kolejnego wydania.

Komponowanie nowego numeru gazety rozpoczyna się od sprawdzenia, ile miejsca zajmą ogłoszenia. Potem redaktor szkicuje makietę kolumny, zaznaczając na niej miejsce na zdjęcia, grafikę i teksty. Makietę wywiesza się na tablicy, koło biurka redaktora prowadzącego. Każdy dziennikarz może na nią spojrzeć i sprawdzić, ile miejsca przewidziano na materiał, nad którym właśnie pracuje. Kiedy zostaną złożone pierwsze teksty, drukuje się stronę i wywiesza, jako aktualną wersję. Są na niej puste miejsca, przewidziane na materiały, które dopiero zostaną napisane i wpłyną w późniejszym terminie.

Z reguły tematy najważniejszych publikacji są już gotowe lub wymagają kilku korekt. Czasem zdarza się, iż autor pracuje jeszcze nad tekstem i przyniesie gotowy materiał około południa. Praca w redakcji rozkręca się dopiero po pierwszym kolegium. Reporterzy udali się do miasta lub w teren szukać materiałów. W siedzibie redakcji pojawiają się publicyści, którzy przygotowują materiały umieszczane na środkowych kolumnach gazety. Rozpoczyna się także składanie pierwszych kolumn kolejnego numeru gazety. Po południu zaczynają docierać pierwsze materiały depeszowe. Zdarza się jednak, iż czasem trzeba poczekać na tekst do późnych godzin wieczornych. Taki schemat powtarza się codziennie w redakcji każdej gazety.

Główne wydania gazet krajowych w naszym kraju zamykane są zwykle pomiędzy godziną 17.00 a 19.00. Bywają też sytuacje wyjątkowe. Przykładowo, jeśli dopiero o godzinie 22.00 będzie wiadomo, czy wybory wygrała partia X, czy Y, redakcja musi przygotować dwie wersje pierwszej kolumny. Tak późna pora nie służy kreatywnemu myśleniu. Wszystko trzeba przygotować kilka godzin wcześniej i czekać na bieg wydarzeń. Gdy całość jest już gotowa trafia do drukarni drogą elektroniczną.

Temat: Jak wygląda praca w redakcji

Tyle w teorii, a jak to wygląda w praktyce...

„Owoce pracy” reporterów, fotografów i publicystów trafiają do komputera redaktora. Praca redaktora wiąże się z ogromnym stresem. Niekiedy z powodu braków w ciągu dwóch-trzech godzin, trzeba dodatkowo przygotować dwie kolumny materiałów. Wprawdzie zawsze są dostępne teksty, które czekają w rezerwie, jednak w większości przypadków nie nadają się one do publikacji. Trzeba zatem zdobyć nowe materiały od dziennikarzy, zredagować je, wyszukać i dobrać zdjęcia oraz ułożyć wszystko w miarę sensowną całość. Bywa, że redaktor sam coś musi napisać, chociaż nie ma na to zbyt wiele czasu. Często trzeba jeszcze wymyślić tytuły, które zaabsorbują wzrok czytelnika.

Kolejnym etapem przygotowania materiału dziennikarskiego do druku jest adiustacja. Polega ona na merytorycznej i stylistycznej obróbce tekstu. Chodzi przede wszystkim o logikę wywodu oraz o wyjaśnienie myśli autora, aby bez trudu zrozumiał ją czytelnik. Redaktor usuwa zbędne fragmenty, poprawia to, co jest wy tłumaczone niezdarnie lub, co ewidentnie mija się z prawdą. Jest on niejako pomocnikiem autora, choć czasem bywa też jego egzekutorem. Adiustacja obejmuje również konstrukcję tekstu. Tytuł powinien zachęcać do lektury i odpowiadać treści. Umieszczony na początku tekstu lid (pierwszy akapit tekstu dziennikarskiego następujący po tytule) wprowadza czytelnika w temat i przekazuje najistotniejszą część informacji. Tekst czytany na kartce czy ekranie wygląda trochę inaczej niż na stronie w gazecie. Nie zawsze dają się dostrzec wszelkie konteksty lub oczywiste wpadki. Adiustacja stylistyczna zwraca uwagę na słowa – czy zostały trafnie i poprawnie użyte, a także czy będą zrozumiałe dla czytelnika. Warto sprawdzić, czy nie wkradły się do tekstu zbędne terminy lub zdania. Liczy się także umiejętność tworzenia obrazów. Tekst powinien pobudzić wyobraźnię czytelnika. Redaktor często świadomie dąży do zachowania oryginalnego stylu autora. Taka odmienność wzbogaca gazetę. Troska o zachowanie stylu i języka nie oznacza oczywiście zakazu wnoszenia do tekstu poprawek i dyskusowania o nich z autorem.

Istnieją dwa sposoby organizowania pracy redakcji: amerykański i europejski. Pierwszy charakteryzuje się centralnym newsroomem i wyraźnym podziałem reszty. Oddzielnie pracują reporterzy, redaktorzy (copy editors, w Anglii – sub-editors) i komentatorzy (leader writers, editorial writers, columnists). W takim systemie mniejsze jest znaczenie działów oraz terenowych oddziałów redakcji. Zamiast oddziałów są korespondenci terenowi, przesyłający swoje teksty do redakcji centralnej. Każdy materiał dziennikarski przechodzi przez wiele szczebli adiustacji i kontroli, wykonywanej przez kolejne osoby. Pozwala to na zapewnienie jakości oraz porównywalnego poziomu publikacji, choć z każdym szczeblem zwiększa się odległość pomiędzy opisaną sytuacją a miejscem podejmowania decyzji o kształcie tekstu. Natomiast system europejski wymaga od dziennikarzy więcej wszechstronności oraz daje im większą autonomię. Ten sam autor może napisać informację, a potem komentarz. Dziennikarz zbiera materiały, pisze, redaguje i poprawia. Mniej jest formalnych szczebli kontroli, za to większa samodzielność poszczególnych działów i terenowych oddziałów redakcji.

Na stronach internetowych gazet (w szczególności dzienników), liczy się szybkość, ponieważ w sieci dostępnych jest milion stron, które mogą prześcignąć daną redakcję z określonym materiałem. Jednak nie powinno się przyciągać potencjalnych czytelników w sposób nieetyczny. Wszelkie niepotrzebne kontrowersje, sztuczki i nieczyste zagrania prędeż, czy później odbiją się negatywnie na danej gazecie/stronie. Oczywiście nie wszyscy muszą się z tym zgadzać. Wiele osób twierdzi, iż bez kontrowersji i nieczystych zagrywek nie ma już szans, aby pozyskać czytelników. Czy aby na pewno? Obowiązkiem dziennikarza jest zachowanie szczególnej rzetelności i staranności przy zbieraniu oraz wykorzystywaniu materiałów prasowych. Ponadto z inicjatywy Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich 29 marca 1995 roku została podpisana Karta Etyczna Mediów.

Temat: Jak wygląda praca w redakcji

Karta etyczna polskich mediów

Dziennikarze, wydawcy, producenci i nadawcy szanując niezbywalne prawo człowieka do prawdy, kierując się zasadą dobra wspólnego, świadomi roli mediów w życiu człowieka i społeczeństwa obywatelskiego, przyjmują tę Kartę oraz deklarują, że w swojej pracy kierować się będą następującymi zasadami:

- Zasadą prawdy – co znaczy, że dziennikarze, producenci, wydawcy i nadawcy dokładają wszelkich starań, aby przekazywane informacje były zgodne z prawdą, sumienne i bez zniekształceń relacjonujące fakty w ich właściwym kontekście, a w razie rozpowszechnienia błędnej informacji niezwłocznie dokonują sprostowania.
- Zasadą obiektywizmu – co znaczy, że autor przedstawia rzeczywistość niezależnie od swoich poglądów, rzetelnie relacjonuje różne punkty widzenia.
- Zasadą oddzielania informacji od komentarza – co znaczy, że wypowiedź ma umożliwić odróżnienie faktów od opinii i poglądów.
- Zasadą uczciwości – to znaczy działanie w zgodzie z własnym sumieniem i dobrem odbiorcy, nieuleganie wpływom, nieprzekupność, odmowa działania niezgodnego z przekonaniami.
- Zasadą szacunku i tolerancji – czyli poszanowania ludzkiej godności, praw, dóbr osobistych, a szczególnie prywatności i dobrego imienia.
- Zasadą pierwszeństwa dobra odbiorcy – co znaczy, że podstawowe prawa czytelników, widzów i słuchaczy są nadrzędne wobec redakcji, dziennikarzy, wydawców, producentów i nadawców.
- Zasadą wolności i odpowiedzialności – co znaczy, że wolność mediów nakłada na dziennikarzy, wydawców, producentów, nadawców odpowiedzialność za treść i formę przekazu oraz wynikające z nich konsekwencje.

W zasadzie każda redakcja ma zbiór norm, jakie musi spełniać dany tekst, by mógł zostać wydrukowany. Nie zawsze jest on spisany, ale istnieje przynajmniej w umysłach redaktorów prowadzących. Mimo tego sygnatariusze Karty Etycznej Mediów powołali również Radę Etyki Mediów, która ma na celu ma strzec powyższych zasad. Wobec tego niepotrzebne kontrowersje, sztuczki i nieczyste zagrania są kompletnie bezsensowne ze względu na surowe kary... i bardzo dobrze!

(Tekst został napisany w oparciu o książki Kazimierza Wolnego-Zmorzyńskiego, Andrzeja Kaliszewskiego i Wojciecha Furmana pt. „Gatunki dziennikarskie Teoria, praktyka, język” oraz Andrzeja Niczyperowicza pt. „Dziennikarstwo od kuchni”.)